

Mira Lamminmäki

Ojakeisarin naapuri

OJAKEISARIN
NAAPURI

© 2020 Mira Lamminmäki
Kustantaja: BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-80-23517

1

Jossain tuolla kappasuomen savimailla, Turun tienoilla, kuuluu asustavan mies, joka tietää kaiken kaikesta. Ja kaikista. Naapurin eukon alushousujen värikin on hänellä paremmin hallussa kuin isännällä, kuulemma. Näin kertoo tarina. Huhu ei kuitenkaan paljasta sitä, kenestä nimenomaisesta emännästä on kysymys, eikä se ota kantaa siihen, miten tieto on hankittu. Ihan noin yleisellä tasolla siitä puhutaan. Tietäjä itse kuittaa asian kateellisten kyläläisten juoruiluksi, mitä se tietysti onkin.

Jos nyt ihan tarkkoja ollaan, ei tietäjä varsinaisesti edes ole kylän asukki. Joskus 90-luvun alussa hän osti paikalliselta isännältä pienen nurkan peltoa ja pykäsi siihen kesämökin, vähän koirankoppia isomman, sanoivat kyläläiset.

Talven mies asustelee muualla, mutta keväisin vähän ennen pääskysiä hän rahtaa vaimon ja tavarat mökille. Siinähan sitä hommaa onkin, kun peräkärryllä kuljettaa sieltä talvipesästä niin jääkaapin kuin sängytkin, pienemmästä tarvekalusta nyt puhumattakaan. Momen monta kertaa siinä saa ajella, että kaikki tarvittava on taas siellä, missä sen kuuluu olla. Peräkärry kun on itse tehty minimalli, niin siihen ei kerralla ihmeitä sovi. Vaimo sentään saa istua auton penkillä. Ei taitaisi poliisikaan siitä tykätä, jos eukko peräkärryn laidalla nököttäisi.

Mutta miksi se kaikki tavaramäärä pitää edestakaisin rahdata, sitä kylällä on jo vuosikausia ihmetelty. Tuskin tuo nyt niin mahdolltoiman iso sijoitus olisi, jos sinne mökille hankkisi edes ne isoimmat kalut, sellaiset jotka saisivat olla siellä talven ylikin.

Joku sitä oli kuulemma uskaltanut kysyäkin. Jos puheisiin on uskomista, oli vastaus ollut vähintäänkin tyyli. Asia ei kuulemma

sivullisille kuulu. Mutta sen verran oli mies tuntojaan paljastanut, että varkaiden pelossa se tönö syksyisin tyhjäntään. Viimeistä lusikkaa ja kattilankantta myöten.

– Ei ne sinne monta kertaa tule, kun eivät muuta löydä kuin tyhjät seinät. Ja tämä sitten tiedoksi sinullekin, että sinne on turha mennä koluamaan. Sieltä et mitään löydä.

Näin oli mies vaimon säestämänä kysyjää opastanut. Utelija oli ottanut vähän nokkiinsa, eikä ihan vähänkään. Silläkö hänen arveltiin mökin varusteista kyselevän, että hän sinne varkaisiin menisi!

Se kevätmuutto taitaa usein osua peippojen tulon kanssa yksiin. Syksyllä sitten lähdetään pois pääskysten alkaessa kokoontua sähkölangalle etelän reissua suunnittelemaan. Niin, muuttolintuhan se tietäjäkin on. Silloin alussa hän asui Tampereella, ja matka tänne etelään oli tietysti sen verran pitkä, että kun mökille tultiin, siellä oltiin sitten koko kesä. Edestakaisin ei seilattu, siis sitten, kun tavarat oli saatu rahdattua. Muutama vuosi takaperin pariskunta muutti lähemmäksi mökkiä, tuonne kaupunkiin, kymmenen kilometrin päähän.

Täällä pienissä ympyröissä sekin on mahdollista, nimittäin se, että mökki on kymmenen kilometrin etäisyydellä kaupunkiasunnosta. Täällä tilaa riittää niin kesäasukkaille kuin kaupunkilaisille, eikä se loppujen lopuksi taida niin tarkka se raja edes olla, missä on kaupunki ja mistä alkaa maaseutu mökkeineen. Saman kaupungin asukkaita tässä ollaan. Kaupungin laitamia se on tämä ”maaseutukin”. Mutta kaupungin palvelut täältä puuttuvat, ei ole kauppoja, ei muuta kuin pieni Siwa, nykyinen K-market, ei katuja, katuvaloista nyt puhumattakaan, ei muuta kuin kuoppainen soratie kylän läpi. Siitä sitten niin mökeille kuin vakituisiin asumuksiinkin kuljetaan tiekuntien hallitsemia kapeita uria pitkin. Ja siitähän se riemu aika ajoin ratkeaa, noista tiekunnista. Niissä kun pakkaa olemaan tien hoidosta yhtä monta mieltä kuin miestäkin. Joskus enemmänkin. Yksi ja sama osakas kun voi tänään olla yhtä mieltä, huomenna jo toista.

Sitä se on elo maaseudulla, on aina ollut. Eivät tiedä kaupunkilaisraukat mitään näistä iloista! Ja vaikka tänä päivänä digitalisaatio jyllää ja tieto kulkee pilvissä, tietyt perusasiat eivät muutu. Ne samat riidat siellä pesivät kuin aina ennenkin; tiet, rajat ja ojat. Ja ne kiistat käydään kyllä ihan perinteisellä tavalla, kokouksessa huutamalla, naapurin tekemisiä käyttämällä ja niistä viranomaisille valittamalla. Ja mitä se nyt katala ihmisluonto keksiikään. Se sopuisa lintukoto, jollaisena maaseutu, ja varsinkin mökkialue usein kuvataan, liekö sitä ihan oikeasti olemassa. Muualla kuin kaupunkilaisten unelmissa.

Vielä kahdeksankymmentäluvulla tienoo oli kylä vähän isomman kylän kyljessä, kunnes sitten kunnanisät ja -äidit saivat päähänsä tehdä koko alueesta kaupungin. Kesämökkejä saati mökkiläisiä täällä ei vielä silloin ollut, mitä nyt muutamalla talolla taisi olla rantasauna oman maan alueella. Lapset perheineen niissä saattoivat muutaman kesäpäivän viettää, mutta muita ”ulkopuolisia” ei kylänraitilla näkynyt. Jokainen kulkija oli tunnettu, suku ja sukujuuret tarkoin selvitetty.

Mutta sitten tietäjä vaimoineen ilmestyi paikkakunnalle. Pakostakin tulokkaat olivat kanta-asukkaiden tarkkailun ja mielenkiinnon kohteena. Ja sehän näille mökkiläisille sopi. Jos kyläläiset olivat uteliaita, pisti tietäjä vaimoineen paremmaksi. Jo ensimmäisenä kesänä he olivat haalineet niin paljon tietoa kylästä ja kylän asukkaista, että koko ikänsä paikkakunnalla asuneet eivät voineet muuta kuin siunailla. Vuosikymmenten takaiset riidat ja sukujen väliset taistelut oli kaivettu koloistaan, aikaa sitten unohdetut tappelut nostettu päivänvaloon. Ja ikäviä asioita näytti tulevan esiin paljon enemmän kuin hyviä. Jos tietäjän puheisiin olisi uskomista, koko kylä olisi jatkuvasti tukkanuottasilla keskenään.

Kuka ja mikä tämä tietäjä oikein on, sitä kylällä tietysti pohdittiin. Juuri kukaan ei pariskunnan nimeä tiennyt. ”Ne on ne mökkiläiset”, näin heistä puhuttiin, ja tällä tiedolla selvittiin. Kaikki tiesivät,

keistä oli kyse. Muuta sitten ei tiedettykään, arvailtiin tietysti sitäkin enemmän. Ihmetytti jo yksin se, miksi joku tulee lomailemaan savipellon laidalle, synkän kuusimetsän katveeseen, kun järveäkään ei ole kymmentä kilometriä lähempänä.

Jotain outoa siinä porukassa on, näin pääteltiin.

Tietäjä itsepä ei kyläläisten ajatuksista piitannut. Varsin pian hän otti ohjat käsiinsä ja alkoi tehdä tiettäväksi, että hän on se, joka sanoo, mitä saa tehdä ja mitä ei, ja kuka saa ja kuka ei. Mitäs nämä tyhmät maalaiset mistään mitään ymmärtää! Kyllä se vaan niin on, että meidän kaupunkilaisten ne on asiat heille selitettävä. Joskus asia sanottiin kokolailla suoraan, joskus taas vähän hienovaraisemmin vihjailemalla.

Millähän vuosisadalla ukko oikein elää, sitä kyläläiset keskenään pohtivat. Kyllä tänä päivänä tieto kulkee maalla siinä missä kaupungissa, koulutettua, osaavaa väkeä asuu täälläkin. Ei kaupunkilainen, ei edes Tampereelta tullut enää ole kummajainen, jota hännystelään ja kumarrellaan, vähän pelätäänkin, mutta jolla uskotaan sen kaiken viisauden olevan. Liekö se koskaan ihan näin ollutkaan, mutta totta kai joskus sata-kaksisataa vuotta sitten kaupunkilaisia saatettiin pokkuroida, pelätäkin.

Eivät tämän päivän sivistyneet, koulutetut alkuasukkaat komentelua tietysti tuosta noin vaan nieläisseet, mutta antoivat ukon meuhkata. Helpommalla pääsivät, kun eivät korvaansa lotkauttaneet. Asiat hoidettiin kuitenkin ihan niin kuin ennenkin, ei siinä tulokkaan mielipidettä kyselty. Ja tämähän ei sitten tietäjälle sopinut. Napit alkoivat mennä vastakkain kyläläisten kanssa, mutta ilmiriitaa alkuasukkaat yrittivät kuitenkin välttää. Mitä nyt keskenään takanapäin tietäjälle naureskelivat.

Viivytäänpä vielä hetki siellä yhdeksänkymmentäluvun alkupuolella. Kylässä, ja nimenomaan mökkiläisen naapurustossa tapahtuu nyt kummia. Peltolakeudella, siellä missä yleensä ei muuta kuulu kuin kurkien ja joutsenten kirkuna keväisin ja syksyisin, nyt siellä huudetaan ja möristään oikein kunnolla. Miehenkõriläitä loikkii

pitkin poikin sarkojen välissä, heiluu ja huijaa, kuka milläkin tyylillä. Perisuomalaiset ärräpäät lentelevät. Tunareita ja saatanaa toloja tuntuu olevan pellolla enemmänkin, sen verran kitkerä ”keskustelu” sävy on. Yhteisymmärrys on vähintäänkin hakusessa. Kau- niisti sanottuna.

Mutta eipähän mitä! Eihän siellä mitä muuta kuin asiallista puhetta, äijien juttelua siitä, miten työ pitäisi tehdä. Jos juttelu nyt välillä kovaääniseksiäkin äityy, mitä sitten. Mielipiteitä kun on yhtä monta kuin ukkoja pellolla, ja jokainen tietysti omasta mielestään oikeassa, muut väärässä. Sanomistahan siinä tulee. Ja ääntä on käytettävä, kun se oma kanta, se ainoa oikea, on saatava kaikkien kuuluville.

Ei siellä pellolla oikeasti mitään riitaa tai tappelua ole. Sulassa sovussa ja yhteisymmärryksessä siellä annetaan ohjeita kaivinkoneelle, joka ruopii syviä viiltoja maan pintaan. Näin asianosaiset itse sen ainakin ymmärtävät. Ja sivullisillehan se ei kuulu, miten kommunikaatio tässä joukossa hoidetaan. Pääasia on, että tieto menee perille, että kaivurin kuljettaja tajuaa, mitä hänelle yritetään sanoa.

Ymmärtää, jos haluaa ymmärtää. Tai tekee sitten asiat niin kuin itse parhaaksi näkee.

Yksityiskohtiin takertumatta tässä on selvääkin selvemmin menossa peltoalueen ojitus. Sen tyhmempiäkin ymmärtää. Märkiä ne maat siinä ovat olleetkin. Vesi ei täällä missään ole syvällä. Pellot sijaitsevat korkean mäkirinteen kupeessa laajalla alavalla aukealla. Mäellä solisee useampikin lähde, ja sieltähän se vesi tursuaa viljelyksille. Syksyisin ja pitkälle keväisin pellot ovat olleet siinä kunnossa, että koneilla ei ole ollut niille menemistä. Märkiä ovat olleet usein kesälläkin.

Eihän se semmoinen vetele. Ei tämän päivän maajussi viljelyksiään kuokalla ja lapiolla kumisaappaat jalassa hoitele. Traktorilla sinne on päästävä, ja isolla. Aina.

Yhdessä muutama isäntä oli jo vuosia maittensa märkyyttä päi-

vitellyt, kunnes sitten kolme vuotta takaperin pääsivät sopuun siitä, että alue on ojittava. Yksi oja ei siihen riitä, se tiedettiin. Väyliä tarvittaisiin niin alueen ympärille kuin sarkojen väliinkin. Sen verran iso projekti siitä oli tulossa, että viranomaisapua siihen haettiin, ja saatiin. Alueen kuivattamisesta tehtiin perusteelliset suunnitelmat ja piirustukset, yhteisymmärryksessä asiantuntijoiden ja maanomistajien kanssa.

Rahoitustakin viranomaiset heille lupasivat, mutta sen verran tuossa kaikessa byrokratiaa oli, että reilusti yli kolme vuotta siihen meni, ennen kuin oltiin tässä, oja kaivamassa. Peltojen alapuolelle ehti jo tässä välissä tulla uusi asukaskin, se mökkiläinen.

Nyt vuosia sitten käynnistettyä suunnitelmaa ollaan toteuttamassa. Pienimmät ojat on kuovittu, nyt tehdään sitä suurinta, valtaojaa, joka keräisi pikkuojien vedet kuljettaen ne sitten parin kilometrin päässä virtaavaan jokeen. Peltojen ja metsän halki se uoma oli tarkoitus kuopia, niin että sopii siihen isompikin aukile. Pari metriä kaivettaisiin tilaa vedelle, sitten vielä vedetään tasaiseksi pari metriä pengertä kummallekin puolelle ojaa. Yhteensä kuusi metriä oli se tila, jonka valtaoja maata alleen haukkaa.

Tyytyväisinä, ääneen lausutuista ärräpäistä huolimatta, katselevat isännät kaivinkoneen aherrusta. Oli tätä jo varrottukin. Ja oli sitä varronnut hänkin, joka ei ollut maanviljelijä. Tietäjä. Se ainoa ”ulkopuolinen”, jos asian niin haluaa ilmaista. Jo suunnitteluvaiheessa, sitten kun oli seudulle muuttanut, hän oli tehnyt tietäväksi sen, että hänellä on se ainoa oikea tieto siitä, miten alueen kuivatus tehdään. Piirustuksiaan ja laskelmiaan hän oli viranomaisillekin esitellyt. Ei luottanut ”pojankloppien” osaamiseen. Ja nyt hän oli sitten tietysti vahtimassa sitä, että työ eteni hänen laskelmiensa mukaan. Kävi siinä miehen topakka vaimokin antamassa ukolleen taustatukea.

Ojakeisariksi ”pomo” ristittiin. Ei sitä tietysti hänelle itselleen ilmoitettu, mutta tällä nimellä hänestä hänen selkänsä takana puhuttiin. Tuskin kaikki enää kunnolla edes muistivat, että miehellä oikea nimikin oli. Ja moniko sitä edes tiesi?

On keisarilla tietysti oikeus olla ojituksessa mukana, vaikka ei maanviljelijä olekaan. Onhan hänellä kesäasunto siinä peltoaukean kupeessa. Eikä asia siitä muuksi muutu, että rakennusvaiheessa tönö luiskahti naapurin puolelle, ja rakennuslupakin oli jäänyt hakematta. Kunnasta patistivat mökkiä purettavaksi, mutta tämä herrapa ei siihen suostunut. Huusi ja meuhkasi niin, että sitä ei kukaan jaksanut kuunnella. Lopulta maat omistava isäntä totesi, että pitääköön töllinsä. Mitä tuosta muutamasta aarista, on hänellä tässä näitä hehtaareja. Ja siihen se mökki jäi. Naapurin puolelle.

Nyt tuo mahtava valtaoja tulee kulkemaan keskeltä tietäjän tonttia. On hänellä silloin oikeus olla mukana ojasuunnitelmia teke-mässä, ei kukaan sitä kiellä. Ojan rahoitukseen hän ei osallistu, tämän hän on tehnyt alusta asti selväksi. Eikä kukaan sitä häneltä vaadikaan. Mutta se isäntiä jurppii, että tämä mökkiläinen pitää itseään koko projektin pomona. Hyvä ettei palkkaa ”työstään” vaadi. Keskenään asiasta jurnuttavat, mutta eivät halua riitaa ruve-ta haastamaan.

Työ etenee rivakasti kaivurin möyrytessä saven kimpussa. Muuta-massa päivässä peltojen ja metsän halki on vedetty kuusi metriä leveä railo. Ja tuleehan siihen vettä, siihen syvimpään kohtaan. Sitä mukaa kun kauhaajan kuokka savea maasta nostelee, valtaa vesi syntyneen kuopan. No, vesi ja vesi, savivelliähän se tietysti on, mutta märkää kumminkin. Kaikki menee ihan niin kuin on suunniteltukin.

Paitsi ojakeisarin mielestä. Päin honkia on työt tehty, kun häntä ei kuunneltu.

Ojan paikasta ei ollut tarvinnut kiistellä. Kyllä ojakeisarikin sen hyväksyy, että väylä kaivetaan siihen syvänteeseen, missä vesi muutenkin seisoo. Koko alueen halki kulkee jo entuudestaan notko, jossa aina sateiden jälkeen virtaa pienen pieni puro, muulloinkin maa on tällä kohtaa jatkuvasti ympäristöään märempää.

Vaikka kaivannon paikasta ei tarvinnut kiistellä, oli ojakeisarilla kumminkin muuta sanottavaa. Hän kun ne asiat tietää. Paremmin

kuin kukaan muu. Ojan syvyydestä käytiin ankaraa kiistaa insinöörien ja muiden tietävien kanssa. Ojakeisari vaati väylää kaivettavaksi heti hänen tonttinsa alapuolelta vähintään metriä syvemmäksi kuin mitä viranomaisten hyväksymässä suunnitelmassa luki. Kovaäänisen vaimonsa avustamana mies lateli omia lukujaan kaivajalle, joka ei mölinöistä hätkähtänyt. Pistipähän vaan kuulosuojaimia korvillan tiukemmalle.

Siinä se nyt kumminkin on, oja, mahtava valtasuoni lakeuden keskellä. Ylpeänä ojakeisari sitä vaimolleen esittelee, vaikka kaikki ei hänen suunnitelmiensa mukaan mennytkään. Oli hän nyt kuitenkin saanut viljelijät ymmärtämään, että oja tarvitaan. Alku se on sekini.

– Ei olis tuokaan tuohon tulla, jos minä en olis pistänyt niihin maajusseihin vauhtia. Ei muuta kun vetkuteltiin, vaikka vesi lainehti pelloilla.

– Ja hätäkös heillä oli, kun satokorvaukset juoksi, kun vilja jäi märkyyden takia korjaamatta.

– Nii, helepompha se on käyä pankissa kuittoomassa se korvaus kun männä sinne pellolle puimmaa sitä viljoo. Ilimasta rahhoo kotona makkoomalla! Kelepois tuo minullekki.

– Niinpä, mutta kuka ne korvaukset maksaa? Ei ne niitä omasta pussistaan ota. Meidän köyhien eläkeläisten rahoilla ne on maksettu. Mutta nyt tuli rahanjaolle toppi.

Ojakeisarin lempilapsi ne maanviljelijöiden tukirahat ovat olleet. Puhetta niistä on riittänyt, jos vaan joku on jaksanut kuunnella. Mutta nyt pellot pysyisivät kuivina, satokorvauksia ei keisarin eikä muidenkaan enää tarvitsisi laiskoille talonpojille maksella.

Näin se on, vaikka ei ojaprojekti ihan jetsulleen keisarin kaavailujen mukaan mennyt. Kaivaja kun ei ymmärtänyt ojista ei hölökkyyksen pölläystä. Eikä kuunnellut neuvoja.

– Sain minä sentään sen verran sitä kovisteltua, että tuohon nyt jonkinmoinen juopa saatiin. Mutta syventää sitä tuosta meidän rajasta alaspäin pitää, se on selvä. Se jäi nyt noiden alapuolisten maanomistajien vastuulle.

– On se vaa hyvä, että sinulla tuota tietoo riittee. Ja kärsivällisyyttä ja jaksamista hoitoo kaikkii asjoita. Kyllä se nyt niin mukavata on, että tämä meijännii piha alakoo kuivana pyssyy. Ettei koko aikoo tarvihe kumsuappoissa lampsia.

– Pitäähän ne asiat jonkun hoitaa. Sitä kun ei tuota osaamista näilläkään seutuvilla ihan kasapäissä ole. Ja kuten sanottu, on tässä vielä tekemistä. Kun kerralla ei saa mitään kuntoon!

– Hyvä kumminnii näinnii, aluks. Eihä tuo savikko mikkää piha koristus ole, mutta kyllä se siitä. Seleviihä se ves, ku aikasa rauhotuu. Lähevettähä se suurimmaks osaks on. Ja kyllä ne nuo reunattii tuosta komistuu, kuha niihi alakoo nousta jottai vihreetä.

– Se nyt vaan on niin, että niihin ei saa tulla minkäänlaista kasvillisuutta. Nämä valtaojan reunat on pidettävä puhtaina. Kaksi metriä kummaltakin puolelta, siinä ei saa olla mitään, ei edes heinää. Semmoinen on laki.

– Mikäs järki tuommosessa on?

– Se järki on siinä, että tällaisen ison ojan on oltava kunnossa, aina. Jos siinä reunoilla saa rehottaa puita ja puskia, sinnehän ne juurensa vetää keskelle ojaa. Ei siinä sitten enää vesi kulje. Ja pitää siinä reunoilla pystyä kaivinkoneellakin kulkemaan. Ojaa pitää huoltaa, ei se ikuisuuksia omalla voimallaan jaksu itseään puhdistaa. Ei tällaisella savimaalla ainakaan.

– Mutta jos tuoho kylyväis ies heinee? Eihä se sentää ojjo tuki?

– Kyllä se ajan kanssa tukkii. Ja jos ei muuta, rehevöittää ojaa niin, että levä ja muu töhnä täyttää pian koko väylän.

– Jaa että savikolla pittee olla koko kommeus?

– Niin se nyt on. Ja kyllä se siitä sievistyy, kun savi kovettuu. Siistimpihän se savireuna on kuin ruohikko, jota ei kuitenkaan tuossa pysty hoitamaan.

– Nii kai sitte, toteaa vaimo alistuneena, kuitenkin miehensä viisautta ihailen. Mihin hän joutuisi, ellei olisi näin osaavaa kaveria aikoinaan itselleen löytänyt. Ei hän itse asioista mitään ymmärrä. Eikä hänen tarvitse, kun mies osaa sitäkin enemmän.

– Oliskohan se juhlahahvin paikka, kysyy ojakeisari vaimoltaan.
– Mitä jos minä kannan pöydän ja tuolit tuhon ojan reunalle, juodaan siinä sumpit ja nautitaan näkymistä. Ei sitä sentään joka päivä tuommoista ihmettä pihaansa saa.

– Tiepä toennii nii. Minä kipase kellarista mansikkahillopurki ja paista oikee kunno lätyt. Nautittaa ne siinä sitte oja reunalla kermakahavi kanssa. On tämä sentää semmonen juhula, että ei sitä ilma lättynyä ja mansikkahilloo ohiteta.

Eikä ohitettu. Pitkään iltaan he siinä istuskelevat ja nauttivat eväistään ja näkymistä. Auringon viimeiset säteet saavat savivellin kimaltelemaan kullankeltaisena. Ja kultaa se heille onkin. Kultamitalli siitä sitkeydestä, millä ojakeisari oli vaatinut alueen ojitusta, omasta mielestään. Ei tuota puroa olisi tuohon ilman häntä tullut.

Se kauan kaivattu oja, se on nyt tuossa silmien edessä!

– Sinne pitää ojan reunalle tehdä lappu, jossa lukee isoilla mustilla kirjaimilla ”valtaoja”, jotta sivullisetkin kulkijat tietävät, minkälaisesta vesiväylästä tässä on kysymys. Ja tuonne metsäojan viereen minä kirjoitan ”piiriviemäri”. Ja on siellä monta muutakin ojaa, jotka on merkittävä.

Ojakeisarin vaimo ei suorastaan ilosta hypi miehensä suunnitelmia kuunnellessaan, mutta yhtä mieltä hän on siitä, että jollain keinolla maanomistajat on saatava ojista huolehtimaan. Maanviljelijät siellä yläpuolella nyt tietysti pelto-ojansa kunnossa pitävät, se on selvä, mutta nuo alapuolella olevat maat, ja varsinkin se metsä, eihän niiden omistajia ole täällä juuri näkynyt. Ojasuunnitelmiin kaan eivät ottaneet ei niin minkäänlaista kantaa. Eivät kummina kieltäneet väylää oman maansa kautta kaivamasta. Ymmärsivät sentään sen, että oja heitäkin hyödyttäisi. Mutta onko heillä minkäänlaista kiinnostusta sen kunnossa pitämiseen? Ja syventämiseen? Tuskinpa vaan! Ei ainakaan, jos heitä ei siitä jatkuvasti muistutella.

Näin pohtii pariskunta siinä viimeisiä mansikkahillon rippeitä lättynsä päälle suoraan purkista kaapiessaan.

Ojakeisarin vaimo uskaltaa naisen logiikalla pikkuisen epäillä noiden lappujen vaikutusta. Tuskinpa kukaan niiden takia lähtee

ojaa kaivelemaan, jos ei muuten halua sitä tehdä. Uskaltaapa sanoa mielipiteensä ihan ääneenkin, vaikka yleensä ei viisaan miehensä ajatuksia epäile.

– Ja miten käs ne ne laput ies näkkee ku eivät koskaa tiällä käy? Uattelitko lähettee niille valokuvat kylteistä?

– Hyvä ajatus. Itse asiassa erittäin viisas. Pitääkin laatia niille ohje ojan jatkuvasta hoidosta ja liittää siihen kirjeeseen sitten kuva kyltistä, siitä oman maan kohdalta. Sen minä teenkin!

– Ja pistä siihe vielä lak ja pykälä, tieteevät sitte ainai sen, että et sinä turhoo asjasta vauhkoo.

– Just. Näin teen. Pykälä tulee kirjeeseen ja se tulee jokaiseen kylttiin, jonka tuonne pystytän. Vesilakiinhan se ojan hoitovelvollisuus perustuu, mutta en nyt ihan tältä istumalta osaa sanoa pykälän numeroa. Mutta se kyllä löytyy. Saavat vieraskuntalaisetkin ilmaantua tänne vähintään kerran kesässä ojaansa kaivamaan, tai sitten palkata jonkun muun se tekemään.

Näin tehdään. Kirjeet lähtevät ukaasien kera siitä, että viranomaiset tulevat asiaan puuttumaan, jos ojan annetaan ruohottua. Joku sieltä kirjeen saajista oli kysellyt kaupungintalolta, että mitä tämä nyt oikein tarkoittaa, ja kuka on kirjeen lähettäjä. Heille kun allekirjoittajan nimi ei sanonut yhtään mitään. Tuleeko tämä kaupungilta vai jostain muulta viranomaiselta?

No, sieltä osattiin vastata, että ei tule heiltä eikä mistään muultaakaan viralliselta taholta ja että kirjeen voi saman tien heittää roskiin, tai saunan pesään, jos semmoisen omistaa. Kaupungintalolla kyllä ojakeisari tunnettiin. Ja tunsivat useimmat maanomistajatkin. Heitä ei kirje hätkäyttänyt, mitä nyt naurunremahduksen sai aikaiseksi roskakoriin lentäessään. Kyllähän sieltä viralliselta taholta sitäkin vihjattiin, että noita tuommoisia kylttejä ei oikein asiallisena pidetty, mutta ojakeisarin mielestä ne olivat ehdottomasti tarpeelliset. Ja sinne ne jäivät, ojien reunoille, metsän ja maiden koristukseksi.

Onhan noita ojia muuallakin, ei niiden varsille ole kylttejä pystytel-

ty. Jos samalla tavalla olisi viestejä kirjoiteltu kuin täällä kappasuomen savimaan kylässä, jo olisi Suomi kirjavana lappusista. Joulu-kuusikin siinä rinnalla kalpenisi. Mitä ihmeellistä näissä tämän kylän ojissa on, että ne pitää näin jokainen erikseen koristella, panna nimi kepin päähän kaiken kansan nähtäväksi? Keskelle metsääkin, jossa tuskin muut liikkuvat kuin peurat ja jänikset. Ja ne eivät ainakaan toistaiseksi osaa lukea.

Eipähän näissä savilakeuden ojissa mitään ihmeellistä ole. Ei niin yhtikäs mitään! Ihan tavallisia rupakkoja ovat. Joskus niissä on vettä, joskus ei. Niinhän se ojissa pakkaa olemaan. Tämä nimenomainen valtaoja, se suurin ja kaunein, se tuskin koskaan tulisi ihan rutikuiva olemaan. Ojakeisarin tietämän mukaan siellä ylhäällä mällä, siellä mistä oja saa alkunsa, siellä on lähde, joka puskee vettä silloinkin, kun sitä ei muualta tule.

Saattaapa mies olla hyvinkin oikeassa. Niin kirkasta vesi ojassa ajoittain on, että voi hyvinkin olla lähteestä liikkeelle lähtenyttä. Mutta oja se kumminkin on. Vain oja. Ei siitä oikein tarinaa aikaiseksi saa, vaikka kuinka yrittäisi. On kuin tikusta juttua vääntäisi.

Ojakeisarille tämä kaivanto ei ole ”vain oja”. Suuri mahtava virta tämä on, kohiseva koski. Sellainen olomuoto sille on miehen aivokopassa muotoutunut. Ja kun hän sen näin näkee, on se muidenkin uskottava, ja ojalle riittävä vesimäärä turvattava. Kuivanakin aikana. Ja se tarkoittaa sitä, että oja kaipaa jatkuvaa huoltoa. Vesi kuljettaa mukanaan savea ja sammalta ja mitä kaikkea sitä nyt ojien pohjissa liikkuu. Silloin kun vettä runsaammin on, silloinhan moskat tietysti menevät kovaa kyytiä alaspäin, niin risut kuin männynkävytkin, mutta annas olla kun virta tyrehtyy pieneksi noroksi. Ja näin käy viimeistään keskikesällä. Siihen jää töhnä paikalleen ojan pohjaa täyttämään ja sammalta kasvamaan. Ei kova virtakaan jaksa pohjaa koko pituudelta puhtaana pitää. Kyllä ojakeisari siinä oikeassa on, että ilman huolenpitoa oja kuin oja vähitellen täyttyy.

Vaan tämän ojan ei anneta täyttyä! Ei valtaojan eikä piiri- ja sarkaojen, jotka siihen vettä kuljettavat. Hän sen on päättänyt, ja siihen päätökseen ei valitusoikeutta ole olemassa.

"KYLLÄ TYÖ VIELÄ SIITÄ LÄHETTE!"

Ojakeisari on tietäjä, joka tietää kaiken kaikesta, ja kaikista, naapurista nyt ihan erityisesti. Tietääpä hän senkin, mitä naapurin tulee tehdä ja mitä jättää tekemättä, miten olla ja elellä. Jos ohjeet ja neuvot eivät kelpaa, saa naapuri lähteä.

Niin, mitä tehdä, kun naamasi ei mökkinaapurია miellytä, kun hän on ottanut elämäntehtäväkseen häätää sinut tontiltasi. Keinoja kaihtamatta. Naapurikiusaaminen on tabu, josta ei julkisuudessa juuri puhuta, yksityisissä keskusteluissa sitäkin enemmän.

" Ojakeisarin naapuri " on fiktiivinen tarina, joka ei viittaa mihinkään yksittäiseen naapurustoon, mutta jonka tapahtumat voisivat hyvinkin olla totta. Ainakin päätellen siitä, mitä naapuriongelma kuulee, kun tarkalla korvalla kanssaihminen puheita kuulostelee.

Vaan missä on tuki kiusaajan kouriin joutuneelle?

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi